

Ἀλλαγή

Οἱ ἐκλογές τῆς 3ης Νοεμβρίου δὲ σημαίνουν ἀπλῶς καταψήφιση ἑνὸς κόμματος καὶ ἄνοδο ἑνὸς ἄλλου στὴν ἐξουσία.

Τὸ νόημα τῆς 3ης Νοεμβρίου εἶναι πολὺ πιὸ βαθύ. Μὲ τὴν ψῆφο του ὁ ἑλληνικὸς λαὸς ἔδειξε, συλλαμβάνοντας ὀρθὰ τὸ νόημα τῆς ἱστορικῆς στιγμῆς, πρῶτον: Ὅτι δὲν θὰ ἀνεχθῆ πλέον τῆ βαθμιαία ἀπαλλοτρίωση τῶν κυριαρχικῶν δικαιωμάτων του. Δεύτερον: Ὅτι δὲν θὰ ἀνεχθῆ νὰ μένει ἡ πατρίδα του ὑποανάπτυκτη καὶ ὁ ἴδιος σὲ κατάσταση προϋούσης ἐξαθλιώσεως, ἐνῶ τὰ πλούτη τῆς χώρας του θὰ μένουν ἀνεκμετάλλευτα ἢ θὰ ἀποτελοῦν πηγὴ πλουτισμοῦ γιὰ τοὺς ξένους. Τρίτον: Ὅτι καταδικάζει τὴν πολιτικὴ τοῦ ψυχροῦ πολέμου καὶ τῆς ἀπορροφήσεως τοῦ μόχθου του ἀπὸ τὶς στρατιωτικὲς δαπάνες.

Ἄλλὰ ἡ ψῆφος τῆς 3ης Νοεμβρίου δὲν εἶναι μόνον ἀρνητικὴ. Ἀντίθετα εἶναι κατὰ κύριον λόγον ἐπιταγὴ γιὰ θετικὲς πράξεις. Ὁ ἑλληνικὸς λαὸς ἐψήφισε οὐσιαστικὴ ἀλλαγὴ, ποὺ σημαίνει ἀποκατάσταση τῶν συνταγματικῶν δικαιωμάτων του, οἰκονομικὴ πολιτικὴ ποὺ θὰ ὀδηγήσει στὴν ἀξιοποίηση τῶν ἐθνικῶν δυνάμεων καὶ τὸν ἐκσυγχρονισμὸ τῆς πατρίδας μας, παιδεῖα σύγχρονη καὶ σύμφωνη μὲ τὶς ἀνάγκες τῶν καιρῶν, ἐπιστήμη δεμένη μὲ τὴν παραγωγὴ καὶ τὴν ἀνάπτυξη τῆς χώρας, πολιτικὴ τέλος εἰρήνης ποὺ ἀποτελεῖ προϋπόθεση γιὰ κάθε δημιουργικὸ ἐπίτευγμα.

Ἐπὶ αὐτὴν τὴν ἔννοιαν οἱ εὐθύνες τῆς Κυβερνήσεως ποὺ προῆλθε ἀπὸ τὶς ἐκλογές εἶναι ἱστορικὲς. Εὐχόμεσθε νὰ τὶς συλλάβει στὴν ἔκταση καὶ τὸ βάθος τους. Καὶ εἰδικώτερα σὰν περιοδικὸ ποὺ ἀγωνίζεται γιὰ τὴν ἀνάπλαση τῆς πατρίδας μας, εὐχόμεσθε ἡ Παιδεῖα, ἡ ἐπιστημονικὴ ἔρευνα καὶ ὁ ἐπιστημονικὸς προγραμματισμὸς νὰ τεθοῦν στὴ βάση μιᾶς μακρόπνοης ἀναγεννητικῆς προσπάθειας, ποὺ σύμφωνα μὲ τὴ λαϊκὴ ἐντολὴ θὰ θελήσει νὰ ἀξιοποιήσει ὅλες τὶς δυνάμεις τοῦ ἔθνους, γιὰ νὰ πάψουμε νὰ εἴμαστε λαὸς ἀναλφαβήτων, ὑποσιτιζομένων καὶ μεταναστῶν.

Τὸ Ἐκπαιδευτικὸ Πρόγραμμα τῆς νέας Κυβερνήσεως

Η νέα κυβέρνησις ἐξήγγειλε, στὶς 24 Νοεμβρίου, τὰ μέτρα γιὰ τὴν ἀναδιοργάνωση τῆς Παιδεῖας. Ὁ ἐκπαιδευτικὸς κόσμος, οἱ φοιτητὲς καὶ ὁλόκληρος ὁ ἑλληνικὸς λαὸς χαιρέτισαν μὲ ἰκανοποίησιν τὸ κυβερνητικὸ πρόγραμμα σὰν ἕνα πρῶτο θετικὸ βῆμα γιὰ τὴν ὀλοκληρωτικὴ ἀναγέννηση τῆς Παιδεῖας. Ἰδιαίτερη ἰκανοποίησις προξένησε στὴν κοινὴ γνώμη ἡ ἐξέχουσα θέσις ποὺ δίνει ἡ κυβέρνησις

στο μεγάλο αυτό έθνικό πρόβλημα, που από τή σωστή του λύση δέν θα ήταν υπερβολή άν λέγαμε ότι εξαρτάται αυτή ή ίδια ή ύπαρξη του έθνους μας. Γιατί χωρίς άξια Παιδεία, ίκανή νά μάς εξασφαλίσει τò άπαραίτητο τεχνικό και έπιστημονικό δυναμικό, όχι μόνο είναι αδύνατο ν' αντιμετωπίσουμε τούς ισχυρότερους ανταγωνιστές μας στην Εύρωπαϊκή Άγορά, αλλά και δέν μπορούμε νά καλύψουμε τήν επικίνδυνα τεράστια απόσταση που χωρίζει τήν Παιδεία μας από τών άλλων εύρωπαϊκών κρατών.

Τò γεγονός ότι τò πρόβλημα τής Παιδείας αποτέλεσε ένα από τὰ πρώτα θέματα—άκόμη και ως εξαγγελία—τής νέας κυβερνήσεως, δίνει τò μέτρο τής σοβαρότητάς του και του επικίνδυνου σημείου στο όποιον τήν είχε οδηγήσει ή μέχρι τώρα κατάσταση.

Δέν θα υπεισέλθουμε σέ λεπτομερή εξέταση και ανάλυση τών επί μέρους σημείων τών κυβερνητικών μέτρων. Αυτό θα γίνει από τò περιοδικό μας και πρέπει νά γίνει από όλους τούς αρμόδιους παράγοντες, οργανισμούς και εκπαιδευτικούς μόλις διατυπωθούν τὰ σχετικά νομοσχέδια και είσαχθούν για συζήτηση στη Βουλή. Σέ τούτο τò σχόλιο περιοριζόμαστε νά εξάρουμε όρισμένα από τὰ σημεία του, που άπρτελούν πραγματικό τίτλο τιμής για τούς έμπνευστές του, αλλά και νά σημειώσουμε όρισμένες ούσιώδεις παραλείψεις. Ή παροχή δωρεάν εκπαιδεύσεως σ' όλες τες βαθμίδες τής Παιδείας, εκτός από τò γεγονός ότι είναι μέτρο βαθύτατα δημοκρατικό, είναι ταυτόχρονα και έργο δικαιοσύνης, γιατί δίνει τή δυνατότητα σ' όλα τὰ Έλληνόπουλα, ανεξάρτητα από τήν οικογενειακή οικονομική κατάσταση τους, νά σπουδάσουν και ν' αξιοποιήσουν τες δυνατότητές τους.

Άξια, επίσης, εξάρσεως είναι και άλλα σημεία του κυβερνητικού προγράμματος, όπως ή ίδρυση Παιδαγωγικού Ίνστιτούτου, ή αύξηση τών ύποτροφιών, ή επιμόρφωση του διδακτικού προσωπικού, ή ίδρυση του τρίτου Πανεπιστημίου, ο διορισμός δημοδιδασκάλων και καθηγητών για τήν κάλυψη τών κενών στην στοιχειώδη και μέση εκπαίδευση και άλλα μέτρα, που θα άποτελέσουν, με τή σωστή και έγκαιρη έφαρμογή τους, ένα πρώτο βήμα για νά ανοίξει ο δρόμος για τήν πλήρη αναγέννηση τής Παιδείας.

Όμως, δέν μπορούμε από τήν άλλη μεριά, νά μὴν έπισημάνουμε όρισμένες παραλήψεις και νά μὴν άντιταχθούμε σέ μερικά σημεία του προγράμματος, που νομίζουμε ότι ή έφαρμογή τους θ' άποτελέσει τροχοπέδη στον όλο έκσυγχρονισμό τής Παιδείας μας. Σάν τέτοιο αναφέρουμε πρώτα - πρώτα τή διατήρηση του έξάχρονου δημοτικού σχολείου. Στην εποχή μας, με τήν τεράστια ανάπτυξη τής έπιστήμης, είναι αδύνατο νά δοθούν όλες οι άπαραίτητες γνώσεις στα στενά χρονικά όρια τών έξη χρόνων, και γιατί τò παιδί ως τὰ 12 του χρόνια δέν διαθέτει τήν άπαιτούμενη πνευματική ώριμότητα.

Άλλο αδύνατο σημείο του προγράμματος είναι τò γλωσσικό ζήτημα. Άναγνωρίζεται κακώς ή δημοτική γλώσσα ισότιμη με τήν καθαρεύουσα, αλλά κι αυτό μόνο θεωρητικά, γιατί δέν εισάγεται ή έπιστημονική διδασκαλία τής δημοτικής, με τή γραμματική της και τò συντακτικό της, και δέν παίρνονται σέ συνέχεια τὰ άπαραίτητα πρακτικά μέτρα για τήν επικράτησή της. Στο σημείο δηλ. αυτό, τόσο καίριο για τήν ίδια τήν καταπολέμηση τής άγραμματοσύνης, τò κυβερνητικό πρόγραμμα βρίσκεται πιό πίσω από άλλων εποχών προγράμματα, που αναγνώριζαν στη δημοτική τò προβάδισμα όχι μόνο στη στοιχειώδη αλλά και στη μέση Παιδεία.

Θα αναφέρουμε, πριν κλείσουμε, σαν αδύνατο σημείο τών μέτρων, τόν βαθύ διαχωρισμό τής τεχνικής από τήν γενική μόρφωση, καθώς και τήν άπουσία από τὰ μέτρα και μνείας άκόμη για τήν προσχολική ηλικία, για τήν καταπολέμηση του αναλφαθητισμού, του μεγάλου αυτού έχθρου του έθνους μας, για τήν κατάργηση του 7ου χρόνου στα νυκτερινά γυμνάσια, για τήν επιμόρφωση τών ένηλίκων, για τήν κατοχύρωση του φοιτητικού ασύλου και τής έλευθερίας του φοιτητικού συνδικαλισμού, για τόν σπουδαστικό μισθό (συσσίτιο, ίματιοθήκη, φοιτητική στέγη). Άδιερεύνητα επίσης μένουν τò θέμα τής εξεύρεσης του ποσού που άπαιτείται για τήν

πραγματοποίηση ὄλων αὐτῶν τῶν μέτρων, τὸ θέμα τῶν «baccalauréats», τὸ σαφές περιεχόμενο τοῦ πρώτου γυμνασιακοῦ κύκλου, ὁ προσανατολισμὸς τῶν γυμνασίων (ναυτικά, γεωργικά κ.λ.π.). Ὅπως ἐπίσης δὲν νομίζουμε πὼς προάγει τὴν ἐπιδίωξη τῆς ἀλλαγῆς τοῦ πνεύματος ποὺ ἐπικρατεῖ καὶ τῆς ἐκδημοκρατικοποίησης τῆς Ἀνωτάτης Παιδείας ἢ κατάργηση τῆς πανεπιστημιακῆς αὐτοτέλειας μὲ τὸν προτεινόμενο θεσμὸ τοῦ Προέδρου πάνω ἀπὸ τὶς Συγκλήτους τῶν Ἀνωτάτων Ἰδρυμάτων.

Ὅμως γιὰ ὅλα αὐτὰ θὰ περιμένουμε τὴν δημοσίευση τῶν σχετικῶν νομοσχεδίων. Ὡς τότε δὲν ἔχουμε παρά νὰ χαιρετίσουμε μὲ χαρὰ καὶ ἀνακούφιση τὰ ἐξαγγελθέντα μέτρα, μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι στὸ μεταξύ θ' ἀναθεωρηθοῦν τὰ σημεῖα ποὺ περιορίζουν τὸ δημοκρατικὸ χαρακτήρα τους καὶ γίνονται ἐμπόδιο στὸ νὰ γίνῃ ἡ Παιδεία κτῆμα ὀλοκλήρου τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Τὸ «Ἀνώτατον Γνωμοδοτικὸν Συμβούλιον Οἰκονομικῆς Ἀναπτύξεως»

Μὲ ἀπόφαση τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ ἰδρύεται «Ἀνώτατον Γνωμοδοτικὸν Συμβούλιον Οἰκονομικῆς Ἀναπτύξεως». Σύμφωνα μὲ ὅσα ἔχουν ἀνακοινωθῆ τὸ Α.Γ.Σ. Ο.Α. σκοπὸ θὰ ἔχη νὰ συμβάλλει, μὲ τὶς γνωμοδοτήσεις του, στὴν ἄριστη κάθε φορά ἀπόφαση τῆς Κυβερνήσεως πάνω σὲ θέματα οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως τῆς χώρας μας.

Οἱ συμβάσεις γιὰ ἔργα — τὴν χρονολογικὴν κλιμάκωση τῶν ὁποίων προγραμματίζει ἡ Κυβέρνηση, ὅπως δήλωσαν οἱ διάφοροι Ὑπουργοὶ — δὲν θὰ ὑπογράφονται «ἐν μιᾷ νυκτί» (μέσα σὲ 19 ἡμέρες κατάρτιση, ψήφιση, κύρωση, δημοσίευση τῆς σύμβασης Πάππα) ἀλλὰ θὰ εἶναι ἀποτέλεσμα προπαρασκευῆς ἀνθρώπων εἰδικῶν θεωρητικῶν, οἰκονομολόγων καὶ ὑπευθύνων κρατικῶν ὀργάνων. Παράλληλα θὰ ἔχουν ἀκουσθῆ καὶ αἱ ἀπόψεις τῶν παραγωγικῶν τάξεων καὶ φορέων, οἱ ὁποῖοι θὰ ἀποτελοῦν τοὺς κυριωτέρους παραγωγικοὺς συντελεστῆς τῶν ἔργων. Κατὰ τὶς πληροφορίες μας τὸ Ἀνώτατο Γνωμοδοτικὸ Συμβούλιο θὰ λειτουργήσῃ κατὰ τὸ πρότυπο ἀναλόγων ὀργάνων τῆς Σουηδίας, τῆς Γαλλίας καὶ ἄλλων χωρῶν. Τὴν Γενικὴν Γραμματεῖαν θὰ ἀναλάβῃ τὸ Κέντρον Οἰκονομικῶν Ἐρευνῶν γιὰ τὸ ὁποῖο μπορούμε νὰ πούμε ὅτι τὰ ἀποτελέσματα ποὺ μᾶς ἔδωσε ὡς τώρα στὸν τομέα Οἰκονομικῆς ἔρευνας ποὺ καταπιάστηκε, δείχνουν ἴσως γιὰ πρώτη φορά στὴν Ἑλλάδα κάποια σοβαρότητα, συναίσθηση εὐθύνης καὶ ἔλλειψη γραφειοκρατισμοῦ.

Τὸ Κ.Ο.Ε. θὰ εἶναι κατὰ κάποιο τρόπο καὶ ὁ εἰσηγητῆς τοῦ Συμβουλίου. Ἐκτελεστικὸς Γραμματεὺς θὰ εἶναι ὁ Γενικὸς Διευθυντῆς τοῦ Κ.Ο.Ε. καθηγητῆς κ. Ἀνδρέας Παπανδρέου, γνωστὸς θεωρητικὸς καὶ μελετητῆς τῆς Ἑλληνικῆς Οἰκονομίας. Στὸ Ἀνώτατο Γνωμοδοτικὸ Συμβούλιο Οἰκονομικῆς Ἀναπτύξεως θὰ συμμετέχουν ὡς τακτικὰ μέλη οἱ ὑπουργοὶ Συντονισμοῦ καὶ Οἰκονομικῶν, Διοικητῆς Τραπεζῶν, οἱ ἐκπρόσωποι εἰδικῶν Ὄργανισμῶν καὶ παραγωγικῶν τάξεων καθὼς καὶ εἰδικοὶ ἐπιστήμονες, οἱ ὁποῖοι θὰ ἐκλεγοῦν ὅπως φαίνεται ἀπ' εὐθείας ἀπ' τὸν Πρωθυπουργό.

Τὰ «Σύγχρονα Θέματα» ἐπιφυλασσόμενα νὰ ἐκθέσουν σχετικὰ τὶς ἀπόψεις τους ὅταν ὀλοκληρωθῆ ἡ σύνθεση τοῦ Ἀνωτάτου Γνωμοδοτικοῦ Συμβουλίου καὶ ἀρχίσει ἡ λειτουργία του, ἔχουν πρὸς τὸ παρὸν νὰ ἐπισημάνουν γιὰ τὸν κ. Πρόεδρο τῆς Κυβερνήσεως δύο σημεῖα. Πρῶτον τὴν ἀνάγκη μιᾶς συνεχοῦς ἐπαγρύπνησης γιὰ νὰ μὴ μετατραπῆ τὸ γνωμοδοτικὸ αὐτὸ ὄργανο σὲ ἓνα πρόσθετο ἀνασταλτικὸ στοιχεῖο στὴ διαδικασία τῆς λύσης τῶν θεμάτων οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως τῆς χώρας, κοντὰ στὰ τόσα ἄλλα ποὺ χαρακτηρίζουν τὴν ἀρτηριοσκλήρωση τῶν «ἄρμο-

δίων» φορέων και 'Υπηρεσιών. Και δεύτερο τήν ανάγκη μιάς αποφασιστικής συμμετοχής του έκαστοτε ύπουργού τής Βιομηχανίας και τών ειδικῶν στα θέματα τής βιομηχανικῆς ανάπτυξης.

Πρέπει ιδιαίτερα νά προσεχθῆ και νά ἐνισχυθῆ μία σωστά προσανατολισμένη γνωμοδότηση στα συγκεκριμένα προβλήματα τής βιομηχανικῆς ανάπτυξης, ὅπου και πρέπει νά ριχθεῖ τὸ περισσότερο βάρος τής Οἰκονομικῆς πολιτικῆς τής Κυβερνήσεως τοῦ Κέντρου. Τὸ θέμα αὐτὸ ἔχει πιά ἐξαντληθῆ στὸ στάδιο τών θεωρητικῶν συζητήσεων.

Οἰκονομικὴ ἀνάπτυξη χωρὶς βιομηχανικὴ ἀνάπτυξη εἶναι τόσο δυνατὴ ὅσο τὸ ὄργωμα χωρὶς ἄροτρο. Καὶ οὔτε θέλουμε νά πιστέψουμε ὅτι ἡ Κυβέρνηση τοῦ Κέντρου ὅταν μιλάει γιὰ Οἰκονομικὴ 'Ανάπτυξη τής 'Ελλάδας τὴν ἐννοεῖ ὅπως οἱ Κυβερνήσεις τής ὀκταετίας, δηλαδὴ σὰν μετατροπὴ τής χώρας μας σὲ χῶρο πού θὰ προσφέρει τουριστικὲς ἀπολαύσεις στοὺς ξένους.

Οἱ ρυθμοὶ στὴ βιομηχανικὴ παραγωγή

Η βιομηχανικὴ παραγωγή στὸ ὀκτάμηνο 'Ιανουαρίου — Αὐγούστου 1963, σύμφωνα μὲ τὰ στοιχεῖα τής ΕΣΥΕ, ἐσημείωσε αὐξηση ἴση πρὸς 5,5% σὲ σχέση μὲ τὸ ἀντίστοιχο ὀκτάμηνο τοῦ 1962. Ὁ ρυθμὸς αὐτὸς ἐξαιρετικὰ χαμηλὸς γιὰ χῶρες μὲ ὑποανάπτυκτη οἰκονομία γιὰ τὴν 'Ελλάδα και κατώτερος τών προβλέψεων τοῦ πενταετοῦς, ἔχει σὰν συνέπεια νά μεγαλώνει τὴν ἀπόσταση πού μᾶς χωρίζει ἀπὸ τοὺς βαλκανικοὺς μας γείτονες, μὲ τοὺς ὁποίους προπολεμικὰ εὕρισκόμεθα στὸ ἴδιο ἐπίπεδο οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως. Ὁ ἀνεπαρκὴς ρυθμὸς αὐξήσεως τής βιομηχανικῆς παραγωγῆς ἀντανακλᾷ και τὴν ἀδυναμία τής ἐσωτερικῆς ἀγορᾶς νά ἀπορροφήσει τὰ παραγόμενα βιομηχανικὰ προϊόντα, λόγω τής καθήλωσης σὲ χαμηλὰ ἐπίπεδα τών εἰσοδημάτων τών ἐργαζομένων και ἐπιτείνεται ἀπὸ τὴν αὐξανόμενη εἰσροὴ τών ξένων βιομηχανικῶν προϊόντων πού ἐκτοπίζουν τὰ ἐγχώρια ὁμοειδῆ προϊόντα περιορίζουν τὸν κύκλο τής παραγωγικῆς δραστηριότητας και ἔχουν ἀνασταλτικὸ ρόλο στὶς βιομηχανικὲς ἐπενδύσεις. Γι' αὐτὸ και ἡ ἐξασφάλιση ἀνώτερου αὐξητικῶν ρυθμῶν στὴ βιομηχανικὴ παραγωγή, ἐπιβάλλει τὴν ἐξάλειψη τών παραπάνω ἀρνητικῶν παραγόντων, στα πλαίσια μιάς γενικώτερης ὑγιοῦς οἰκονομικῆς πολιτικῆς. Προκύπτει, ὅμως, και μιὰ δεύτερη διαπίστωση, ἀπὸ τὰ στοιχεῖα τής ΕΣΥΕ, ὅχι λιγώτερο ἀνησυχαστικὴ ἀπὸ τὴν πρώτη. Ἡ διαπίστωση ὅτι ἡ παραγωγή στοὺς κλάδους κεφαλαιουχικῶν ἀγαθῶν αὐξήθηκε μόνο κατὰ 2%, ἔναντι 6,9% πού ἦταν ἡ ἀντίστοιχη αὐξηση στὸ πρῶτο ὀκτάμηνο τοῦ 1962. Εἶναι φανερό ὅτι σὲ χῶρες πού ἔχουν εἰσέλθῃ στὸ δρόμο τής οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως, οἱ ρυθμοὶ ἀνόδου τής παραγωγῆς τών κλάδων πού παράγουν κεφαλαιουχικὰ ἀγαθὰ ἔχουν συντελεστὴ προβαδίσματος ἔναντι τών ἀντιστοιχῶν πού παράγουν καταναλωτικὰ ἀγαθὰ. Ἀπὸ τὴν ἄποψη αὐτὴ ἀποτελεῖ ὀργανικὴ ἀδυναμία τής ἐγχώριας βιομηχανίας, τὸ γεγονός ὅτι στὸ πρῶτο 8μηνο τοῦ 1963, ἡ παραγωγή κεφαλαιουχικῶν αὐξήθηκε κατὰ 2% ἐνῶ ἡ παραγωγή καταναλωτικῶν ἀγαθῶν αὐξήθηκε κατὰ 6,2%. Οἱ ἐξελίξεις αὐτὲς ἀπαιτοῦν ἀνάλογη πολιτικὴ ἐπενδύσεων, πιστοδοτήσεως και προστασίας ἔναντι τών ἀνταγωνιστῶν τής ΚΕΑ, πού θὰ ἀποβλέπει στὴν αὐξηση τοῦ εἰδικοῦ βάρους στὸ σύνολο τής παραγωγῆς βιομηχανικῶν προϊόντων, τής παραγωγῆς τών κλάδων κεφαλαιουχικῶν ἀγαθῶν.

